

Naar een Basispakket Mantelzorgondersteuning in Den Helder

Productverslag
Oktober 2008.

Inhoud:

Hoofdstukken:	Bladzijde:
Inleiding	3.
De projectaanvraag en haar doelen	4.
Doelen	5.
- subdoel 1.	5.
- subdoel 2.	6.
- subdoel 3.	9.
- subdoel 4.	9.
Bijlagen	11.
- bijlage 1.	uitnodiging Startbijeenkomst 25 september 2007. 12.
- bijlage 2.	vliegwiel 13.
- bijlage 3.	voorlichtingsbijeenkomst Zorgloket-medewerkers 14.
- bijlage 4.	flyer 15.
- bijlage 5.	verspreiding flyer 16.
- bijlage 6.	uitnodiging huisartsenbijeenkomst 17.
- bijlage 7.	krantenberichten 18.

Inleiding

In april 2007 is door de gemeente Den Helder, op basis van de Deelverordening Mantelzorg Noord-Holland 2007, een subsidieaanvraag bij de provincie Noord Holland ingediend voor de uitvoering van het project "Naar een basispakket mantelzorgondersteuning in Den Helder". In 2001 heeft de gemeente al een eerste notitie Mantelzorg gemeente Den Helder vastgesteld. Die notitie bevatte een eerste verkenning van het thema mantelzorg

Het ontwikkelen van een basispakket mantelzorgondersteuning sloot vervolgens aan bij de wens in het kader van de Wet Maatschappelijke Ondersteuning tot een meer uitgewerkte visie op de ondersteuning van mantelzorg te komen.

De subsidie voor het project "Naar een basispakket mantelzorgondersteuning in Den Helder" is in het voorjaar van 2007 toegekend. (uit de projectaanvraag: "*Beoogd wordt de uitvoerende werkzaamheden in het kader van het project onder te brengen van het Steunpunt*") De gemeente Den Helder heeft de uitvoering van het project vervolgens gegund aan Omring (toen nog Corbis Plus Den Helder)

Omring heeft een **projectgroep** in het leven geroepen bestaande uit:

- Projectmanager mevr. Marja Raat (later in het project vervangen door Aukelien Jellema)
- Medewerker van Omring / Steunpunt Mantelzorg Kop v. Noord Holland, mevr. Aukelien Jellema
- Mantelzorgmakelaar van Bureau TAPS, mevr. Roos Deurloo (later vervangen door mz-makelaar Truus Oud)
- Medewerker van Humanitas Den Helder, mevr. Violaine Jong

De projectgroep

De projectgroep is gedurende de looptijd van het project vanuit de gemeente Den Helder, ondersteund en geadviseerd door beleidsmedewerker mvr. Hanny Oskam.

In juni 2008 heeft projectmanager Marja Raat het project verlaten i.v.m. andere werkzaamheden binnen Omring. Het project bevond zich toen al in een pre-afrondingsfase. Marja Raat's taken zijn overgenomen door steunpuntmedewerker Aukelien Jellema. Het project heeft door deze wisseling van de wacht wel enige vertraging opgelopen. Het projectplan voorzag een projectlooptijd tot juli 2008. Dit is oktober / november 2008 geworden.

In deze korte productverslaglegging worden de doelen van het project weergegeven. Er wordt ingegaan op de resultaten (welke doelen zijn behaald en waaraan zou – ook na dit project - nog gewerkt moeten worden?) Daarnaast is er een opsomming van de (tastbare) producten die het project heeft opgeleverd. Deze producten zijn ook als bijlagen in dit verslag opgenomen.

Dit productverslag kan naast de projectrapportage van het project worden gelegd. Samen vormen zij het eindresultaat van het project "Naar een basispakket mantelzorgondersteuning in Den Helder"

Den Helder, oktober 2008.

Ondersteuning van mantelzorgers in Den Helder

In de gemeente (de regio) zijn verschillende organisaties actief in het ondersteunen van mantelzorgers:

- Het Steunpunt mantelzorg van Corbis Plus(thans Omring)
- De Familievertrouwenspersoon van de GGZ.
- De mantelzorgmakelaar
- Projecten Vrijwillige thuishulp en Palliatieve Terminale Thuiszorg van Humanitas.
- Diverse mogelijkheden van dagverzorging, -opvang of –behandeling, nachtopvang en tijdelijke opvang in verzorgings- of verpleegtehuizen.
- Bezoekprojecten van vrijwilligers aan chronisch zieken, hulpbehoevende ouderen en gehandicapten vanuit de Zonnebloem en het Rode Kruis.
- Het project Wonen Plus van St. WMD (thans Stichting de Wering) richt zich m.n. op hulp bij bijvoorbeeld de thuisadministratie, kleine klusjes in en om huis en hulp bij de boodschappen.

De hoofddoelstelling van dit project luidt:

“Het fasegewijs ontwikkelen van een basispakket mantelzorgondersteuning in de kop van Noord-Holland door aan te sluiten bij bestaande initiatieven en in samenwerking met lokale zorg- en welzijnsorganisaties, belangenorganisaties en gemeente Den Helder te komen tot een goed bereikbare, bij de burgers bekende en vraaggerichte ondersteuningstructuur voor mantelzorgers.”

Doelen

Subdoel 1.

Het formuleren van een basispakket mantelzorgondersteuning op basis van de geïnventariseerde knelpunten en behoeften van mantelzorgers en het huidige ondersteuningsaanbod.

Resultaat

Een basispakket mantelzorgondersteuning is geformuleerd voor mantelzorgers uit de gemeente Den Helder.

Activiteiten

1. Landelijke gegevens over mantelzorg vertalen naar de situatie in de gemeente Den Helder
2. Knelpunten en behoeften van de verschillende doelgroepen inventariseren via vragenlijsten, gesprekken met sleutelfiguren, eventueel groepsgesprek met mantelzorgers
3. Het huidige en de plannen voor uitbreiding van het ondersteuningsaanbod voor mantelzorgers in de gemeenten van de verschillende zorg- en welzijnsvoorzieningen, verpleeg- en verzorgingshuizen, GGZ-instellingen, migranten- en patiëntenorganisaties enz. in kaart brengen via vragenlijsten
4. Formuleren basispakket aan de hand van het Vliegwielt Mantelzorgondersteuning en het ondersteuningspakket geformuleerd door MEZZO op basis van knelpunten en behoeften

De projectaanvraag en haar doelen

In de projectaanvraag wordt door de subsidieverstrekker gevraagd om een beschrijving van het project.

Hierbij moeten doelen, gewenste resultaten en activiteiten worden beschreven.

In dit hoofdstuk wordt de subsidieaanvraag (verkort) weergegeven waarbij de doelen en gewenste resultaten wel onverkort worden vermeld.

Tussen de gewenste resultaten wordt in *blauw cursief* beschreven welke acties er ten behoeve van dat gewenste resultaat zijn ondernomen. Als er producten zijn ontwikkeld om tot (een van) die gewenste resultaten te komen, dan zijn deze opgenomen in de bijlagen.

Het project kende de volgende fasen:

Initiatiefase: in deze fase staat het schrijven van een projectplan centraal; deze fase is met de toekenning van de subsidie afgerond.

Vorbereidingsfase: In deze fase zullen deelnemende instellingen worden benaderd en een startbijeenkomst worden georganiseerd. Hier zal het projectplan worden gepresenteerd en besproken.

Operationele/ontwikkelfase: In deze fase staat de uitvoering van de in het projectplan vastgestelde deelprojecten centraal (incl. ontwikkeling instrumenten nodig voor uitvoering).

Tijdens een slotbijeenkomst zullen de resultaten van het project worden gepresenteerd.

Evaluatie- en overdrachtsfase: Deze staat in het teken van evaluatie, overdracht en implementatie.

Tijdpad:

Vorbereidingsfase en voorbereiding operationele/ontwikkelfase	sept./okt. 2007
Operationele/ontwikkelfase	nov. 2007 t/m mei 2008
Evaluatie- en overdrachtsfase	mei-juli 2008

Regio's waarin de activiteit(en) werden uitgevoerd (werkgebied: gemeente, regio of provincie)
Gemeente Den Helder; omdat het deels om regionale ondersteuningsorganisaties gaat, zal er afstemming plaatsvinden met regiogemeenten

Probleemanalyse in de projectaanvraag

In het kader van de Wet Maatschappelijke Ondersteuning zijn gemeenten vanaf 1-1-2007 verantwoordelijk voor de ontwikkeling van beleid ter ondersteuning van mantelzorg en vrijwillige thuiszorg. De gemeente Den Helder staat voor de taak een nadere invulling te geven aan dit prestatieveld. Dit project zal hier een bijdrage aan leveren.

Achtergrond voor de Helderse situatie, zoals beschreven in de subsidieaanvraag

In Den Helder staan in april 2007 ruim 58.000 inwoners geregistreerd.

In 2006 waren 45.953 inwoners 20 jaar of ouder. Dit betekent dat Den Helder volgens de brede definitie (van ca. 29% van de inwoners boven de 18 jaar die familieleden of goede bekenden vanwege gezondheidsproblemen ondersteunen) ruim 13.000 mantelzorgers telt, waarvan bijna 6000 mantelzorgers langer dan drie maanden of meer dan acht uur per week hulp hebben gegeven.

Vanuit de projectgroep die bij aanvang van het project in het leven is geroepen, is gewerkt aan bovenstaande activiteiten. De projectgroep is gedurende de projectlooptijd bijeengekomen op: 19 september, 23 oktober, 29 november 2007 en 15 januari, 29 januari, 26 februari, 15 mei, 12 juni, 17 juni en 14 augustus 2008.

Voor de activiteiten 1. t/m 4. wordt verwezen naar de projectrapportage "Naar een basispakket mantelzorgondersteuning voor Den Helder" augustus 2008.

Op 25 september 2007 is in het kader van de start van het project een Startbijeenkomst georganiseerd voor betrokken en belangstellende organisaties in Den Helder (bijlage 1.)

Vliegwiel mantelzorgondersteuning (bijlage 2)

Vanuit de projectaanvraag: Voor eventuele hulp of ondersteuning kunnen andere organisaties ter advisering betrokken worden bij de uitvoering van het project.

Markant, het Steunpunt Mantelzorg Amsterdam en Diemen, die uitgebreide ervaring heeft met deze projectopzet, is bereid gevonden in de verschillende fasen van het project enige ondersteuning/begeleiding te bieden.

Markant heeft is de aanloopfase van het project en op een klein aantal andere tijdstippen, advies gegeven aan de projectleider.

Subdoel 2.

De bekendheid van het begrip mantelzorg, respijtzorg, vrijwilliger en het belang van ondersteuning vergroten bij burgers, mantelzorgers, zorg- belangen- en welzijnsorganisaties en gemeenteambtenaren/politici.

Resultaat

De bekendheid van de begrippen mantelzorg, familiezorg, respijtzorg, vrijwilliger plus het aanbod mantelzorgondersteuning (producten, diensten en voorzieningen) bij mantelzorgers, ambtenaren/politici en bij organisaties voor (gezondheids)zorg- en welzijnsinstellingen, werkzame verwijzers zoals huisartsen, maatschappelijk werkenden, ouderenadviseurs, etc. is vergroot.

Er staan aan het eind van de projectperiode twee maal zo veel mantelzorgers geregistreerd bij het Steunpunt Mantelzorg (op dit moment 101).

Om de bekendheid van het begrip mantelzorger en de mogelijkheden van mantelzorgondersteuning meer bekendheid te geven bij bovengenoemde personen, organisaties of instellingen, zijn in het kader van het project verschillende bijeenkomsten georganiseerd. (zie hieronder bij 'activiteiten')

Bij de start van het project stonden iets meer dan 100 mantelzorgers bij het Steunpunt mantelzorg van Omring geregistreerd. Op het moment dat het project werd afgesloten (eind oktober / begin november 2008) staan er 225 mantelzorgers bij het Steunpunt in het adressenbestand.

Activiteiten

1. Twee informatie- of ontspanningsactiviteiten georganiseerd door het steunpunt mantelzorg i.s.m. andere lokale organisaties.

Binnen het project zijn twee ontspanningsbijeenkomsten voor Helderse mantelzorgers georganiseerd. In december 2007 is een koffieochtend georganiseerd met een diaprojectie over het Noord Hollandse natuurgebied Het Zwanenwater.

In april 2008 is er een workshop gehouden voor mantelzorgers met als thema "Mantelzorg en stress", verzorgd door trainster mvr. M. Frandsen van bureau Herstelperspectief.

bijeenkomsten voor mantelzorgers

2. Zes voorlichtingsbijeenkomsten bij bv. zorg- en welzijnsinstellingen, Internationaal Vrouwencentrum, bibliotheek over professionele zorg en mantelzorg

Gedurende de looptijd van het project zijn de volgende bijeenkomsten voor organisaties gehouden:

- *Startbijeenkomst van het project op 25 september 2007 (zie bijlage no. 1)*
- *Vijf bijeenkomsten van de Begeleidingsgroep van het project op: 12 september 2007, 12 december 2007, 5 maart 2008, 26 juni 2008 en 9 september 2008.*
- *Bijeenkomst voor medewerkers van het Zorgloket van de gemeente Den Helder op 29 november 2007 (zie bijlage no. 3)*
- *Bijeenkomst voor Helderse huisartsen op 20 maart 2008 (zie bijlage no. 6) Tijdens deze bijeenkomst is er ook een presentatie verzorgd door een stafmedewerker van het C.I.Z. over indicatiestelling en de werkwijze van het C.I.Z.*

3. De Mantelzorggids of Vliegwielaar up-to-date maken en verspreiden.

In december 2006 heeft de huidige Mantelzorggids een update gehad. Van deze nieuwe druk waren nog vele exemplaren beschikbaar. Binnen het project is vooralsnog niet gekozen voor een herdruk van deze mantelzorggids.

Wel is er onderzoek gedaan andere vormen van informatieverstrekking in de vorm van foldermateriaal en/of brochures. Gedacht kan worden aan een brochure in de vorm van een waaier (zie foto) Dit naar voorbeeld van het project in Amsterdam / Markant. De financiële middelen binnen het project hebben de aanmaak van een dergelijke mantelzorgwaaier vooralsnog niet mogelijk gemaakt.

Hoe een mantelzorgwaaier eruit zou kunnen zien.

4. Opstellen van folderplan en verspreiden van materiaal bij alle 'vindplaatsen' van mantelzorgers.

Binnen het project is gebruik gemaakt van het folder-verspreidplan dat wordt gehanteerd binnen het Steunpunt Mantelzorg. Folders, brochures en mantelzorggidsen zijn te vinden bij huisartsen, apotheken, (zorg)instellingen en bibliotheken.

5. Artikelen in de lokale kranten plaatsen gedurende een jaar, 1x per 2 maanden

In de lokale pers zijn gedurende het project verschillende artikelen verschenen over mantelzorgers, mantelzorg en de (plaatselijke) ondersteuningsmogelijkheden. (zie bijlage no. 7)

6. Het ontwikkelen van een les/een voorlichting over mantelzorg voor de allochtone doelgroep (incl. volwassen taalcuristen te gebruiken door taaldocenten in de Nederlandse taallessen).
7. Uitvoeren van een tweetal voorlichtingsbijeenkomsten voor allochtonen.

Binnen het project is er in februari 2008 een bijeenkomst georganiseerd voor allochtonen vrouwen van het Internationaal Vrouwencentrum van Den Helder. In deze bijeenkomst is het begrip mantelzorg onder de aandacht van deze doelgroep gebracht middels een presentatie en voorlichtingsmateriaal vanuit het Steunpunt.

Bijeenkomst in het Internationaal Vrouwencentrum (IVC)

Binnen de looptijd van het project is voor de ontwikkeling van een lespakket voor allochtone doelgroep te weinig tijd en financiële middelen overgebleven. Er is op redelijk intensieve schaal geprobeerd contact te leggen met allochtone doelgroepen, in 1° instantie via de eigen geloofsgemeenschappen. Het is echter moeilijk gebleken deze doelgroep(en) te bereiken. Binnen het project heeft dit – behoudens de contacten met en de bijeenkomst bij het I.V.C. – geen vervolg gekregen.

Subdoel 3.

Mantelzorgers kunnen voor informatie, advies, ondersteuning en doorverwijzing terecht in het zorgloket van de eigen gemeentewijzer of op een spreekuur bij het steunpunt mantelzorg.

Resultaat.

De zorgloketten herkennen de mantelzorger als doelgroep, zijn toegankelijk voor mantelzorgers en zodanig bemenst dat mantelzorgers desgewenst informatie, advies, individuele ondersteuning krijgen en indien nodig worden verwezen naar het Steunpunt mantelzorg e.a. aanbieders van mantelzorgondersteuning.

Activiteiten

1. Er is een voorlichting georganiseerd voor front-office medewerkers van het WMO-loket en dienstencentra over mantelzorg(-problematiek).
2. Opstellen samenwerkingsovereenkomst tussen Steunpunt mantelzorg en loketten.
3. Opstellen van een overzicht van veel gestelde vragen en antwoorden (FAQ, frequently asked questions) voor de medewerkers van de loketten.

Op 29 november 2007 is er – in het kader van het project - een voorlichtingsbijeenkomst voor Wmo/Zorgloket-medewerkers georganiseerd. Tijdens deze bijeenkomst zijn zorgloket-medewerkers van zowel de frontoffice als de backoffice, geïnformeerd over het project. Er is een inventarisatie gemaakt van de kennis, wensen en behoeften van zorgloket-medewerkers t.a.v. mantelzorgers.

Daarnaast zijn er presentaties verzorgd door het Steunpunt Mantelzorg, de mantelzorgmakelaar (welke vormen van mantelzorgondersteuning biedt de mantelzorgmakelaar) en Humanitas Den Helder over de inzet van (zorg)vrijwilligers als mantelzorgondersteuning.

Voor het zorgloket van Den Helder is een geplastificeerde flyer gemaakt: "Hoe herken ik een mantelzorger, hoe verwijst ik door?" met daarop een stroomschema die de medewerkers helpt de mantelzorger aan het loket op de juiste wijze te herkennen, te informeren en/of te verwijzen.

Hierin zijn ook de FAQ's (veelgestelde vragen) opgenomen.

Ook de zorgloketten van de andere gewestgemeenten in de Noordkop hebben de flyer toegezonden gekregen voor gebruik in het eigen Wmo/zorgloket. (zie bijlagen no. 3 en 4)

Over het algemeen kan gesteld worden dat – ook binnen dit project – is gebleken aan de projectgroep en de begeleidingsgroep, dat er nog (steeds) veel onbekendheid is over mantelzorg en de mogelijke ondersteuningsvormen en dat PR/voorlichting derhalve voorlopig aandachtspunt moet blijven

Subdoel 4.

Opzetten van een organisatiestructuur waarin het basispakket mantelzorgondersteuning verder ontwikkeld kan worden.

Resultaat

Een werkgroep mantelzorgondersteuning met vertegenwoordigers van zorg-, welzijns-, cliënt-, belangenorganisaties, onder regie van gemeente Den Helder die tenminste twee keer per jaar

bijeenkomt om het geformuleerde basispakket mantelzorgondersteuning uit te voeren en verder te ontwikkelen op basis van signalen uit het veld.

Activiteiten

1. Contact leggen met de samenwerkende partijen binnen het project: Corbis plus, Steunpunt mantelzorg, de verzorgings- en verpleeghuizen, Humanitas, Mantelzorgmakelaar, MEE, GGZ, Rode Kruis, de Zonnebloem, Gehandicaptenraad en nader te bepalen partijen en de mogelijkheden onderzoeken om samenwerking tussen betrokken partijen de ondersteuning van mantelzorgers te versterken.

*Binnen het project is vanaf de start een **Begeleidingsgroep** in het leven geroepen die vanuit de eigen achterban input aan en feedback op het project heeft gegeven. Deze begeleidingsgroep heeft de voortgang van het project gevolgd en commentaar gegeven op de producten die vanuit het project zijn ontwikkeld.*

De begeleidingsgroep heeft bestaan uit:

- GZZ / Familie Vertrouwenspersoon
- Helderse gehandicaptenraad
- Humanitas Den Helder
- Lokaal Samenwerkende Bonden voor Ouderen Den Helder
- MEE Noordwest Holland
- Stichting Present Den Helder
- Stichting De Wering Den Helder (voorheen WMD)
- TAPS / de mantelzorgmakelaar

De Begeleidingsgroep in vergadering

Voor de Begeleidingsgroep zijn ook de organisaties De Zonnebloem, Rode Kruis, Leger des Heils, Patiëntenplatform Kop v. Noord Holland, en het Internationaal Vrouwencentrum (I.V.C.) benaderd. Zij hebben bedankt voor deelname om verschillende redenen: in de uitoefening van hun werkzaamheden is mantelzorgondersteuning niet de hoofdmoot, tijdgebrek, ontbreken van juiste mensen voor afvaardiging naar de Begeleidingsgroep.

2. Formuleren van een werkwijze voor werkgroep Mantelzorg

De gemeente Den Helder heeft als klankbordgemeente deelgenomen aan de Wmo-proeftuin Mantelzorg & vrijwilligerswerk (wat bruikbare informatie en relevante uitwisselingen met

andere gemeente oplevert) en heeft deelgenomen aan een themabijeenkomst over mantelzorgondersteuning door Primo/provincie Noord-Holland.

In 2006 is op initiatief van de gemeente gestart met een werkgroep waarin tal van organisaties die zich bezighouden met de ondersteuning van mantelzorg en vrijwillige thuiszorg participeren. In de werkgroep wordt informatie uitgewisseld en nagedacht over mogelijkheden de ondersteuning van deze groepen nog te verbeteren. Ook met regiogemeenten in de Kop van Noord-Holland heeft hierover overleg plaatsgevonden.

In de werkgroep ondersteuning mantelzorg/vrijwillige thuiszorg (waarin een groot deel van de ondersteunende organisaties is vertegenwoordigd) is het projectplan besproken met enthousiasme ontvangen.

Het project "Naar een basispakket Mantelzorgondersteuning in Den Helder" is in zekere zin een vervolg en een doorstart met de Werkgroep "Ondersteuning mantelzorg/vrijwillige thuiszorg". (2006)

Na afronding van het project zullen – vanuit de gemeente Den Helder - vervolgstappen moeten worden gezet om het geformuleerde Basispakket Mantelzorgondersteuning uit te voeren en verder te ontwikkelen op basis van signalen uit het veld.

3. Opstellen samenwerkingsovereenkomst/ Convenant

Binnen het project is in de afrondingsfase vooralsnog niet gekozen voor een samenwerkingconvenant. Dit is een uitkomst van de samenwerking en het overleg met de participerende organisaties uit de Begeleidingsgroep.

De samenwerkingsvormen vanuit het project kunnen zouden gestalte kunnen krijgen door middel van participatie in de (voor Den Helder nog op te richten) Wmo-adviesraad. Deze aanbeveling vanuit het project is opgenomen in de projectrapportage.

4. Organiseren slotbijeenkomst en het ondertekenen Convenant

Binnen de Commissie Maatschappelijke Ontwikkeling wordt in november 2008 middels een presentatie, verslag gedaan over het project door de Projectgroep.

BIJLAGE 1.

Uitnodiging

Geachte heer, mevrouw,

Namens de projectgroep nodig ik u graag uit voor de startbijeenkomst van het project "Naar een basispakket mantelzorgondersteuning in Den Helder".

Dit project is gericht op de mantelzorgondersteuning in Den Helder, maar daarbij nadrukkelijk ook zo ingericht dat samenwerking tussen diverse gemeenten uit de Kop van Noord-Holland mogelijk is. Voor het project is provinciale subsidie verkregen.

De startbijeenkomst wordt gehouden op 25 september a.s. van 19.00 –21.00 uur in de raadszaal van het stadhuis te Den Helder (Drs. F. Bijlweg 20).

Programma:

1. start van de bijeenkomst
2. inleiding over de relatie met de Wmo, door wethouder Paul Kragt van Den Helder
3. Toelichting op het project
4. Presentatie Steunpunt Mantelzorg Kop van Noord-Holland
  - o Pauze
5. Presentatie Taps / mantelzorgmakelaar
6. Presentatie Humanitas
7. Gelegenheid tot discussie en het stellen van vragen

De projectgroep hoopt dat u beschikbaar bent op 25 september a.s. en hecht aan uw oordeel op de plannen. Mocht u verhinderd zijn, wilt u dan proberen om een vervanger vanuit uw organisatie / partij / gemeente deel te laten nemen?

Als u vooraf vragen heeft over het project en/of deze uitnodiging kunt u contact opnemen met Hannie Oskam van gemeente Den Helder, tel. 0223-678430 of Leah Barsema van Omring, tel. 0223-650117.

Graag tot 25 september!

Met vriendelijke groet,

Marja Raat,
Projectleider

VLIEGWIEL

MANTELZORGONDERSTEUNING

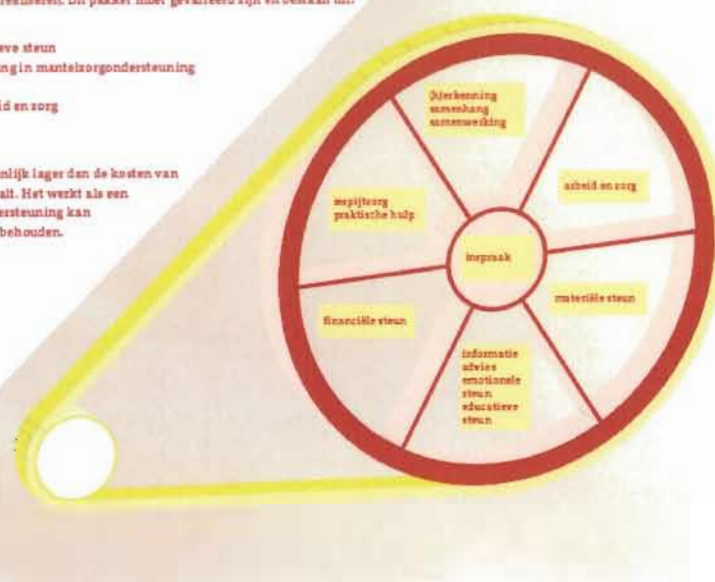
De maatschappij vraagt meer eigen verantwoordelijke id en zorg in eigen kring. Mantelzorg is daarin van onschafbare waarde. Maar we moeten er energie in steken om mantelzorg mogelijk te blijven maken. Beleidsmakers, aanbieders en financiers moeten in beweging komen om een pakket van voorwaarden en voorzieningen ter ondersteuning van mantelzorg te realiseren. Dit pakket moet gevarieerd zijn en bestaan uit:

- inspraak
- informatie, advies, emotionele en educatieve steun
- (her)kenning, samenhang en samenwerking in mantelzorgondersteuning
- respijtzorg, praktische hulp
- maatregelen voor de combinatie van arbeid en zorg
- financiële steun
- materiële steun

De kosten van mantelzorgondersteuning zijn aanzienlijk lager dan de kosten van formele zorg die nodig zou zijn als mantelzorg wegvalt. Het werkt als een vliegwiel, met relatief geringe investeringen in ondersteuning kan mantelzorg de grote betekenis voor de samenleving behouden.

mantelzorg is meer dan gebruikelijke zorg in eigen kring:

- een werkend echtpaar zorgt voor hun zoon met een verstandelijke beperking
- een 16-jarig meisje neemt veel zorg op zich voor haar moeder die een psychiatrische aandoening heeft
- een gepen sionerde man zorgt voor zijn ernstig zieke buurvrouw
- een moeder van opgroeiende kinderen zorgt voor haar dementerende vader

Integraal beleid	Inspraak	wat/ wie/ hoe/ b.v.	
<p>Mantelzorgvriendelijk maakt deel uit van veel andere beleidsgebieden:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zorg • wonen • welzijn • arbeid en inkomen • emancipatie • onderwijs 	<p>informatie, advies, emotionele steun, educatieve steun</p>	<p>wat/ De stem en belangen van mantelzorgers voor hen voert licht brengen mantelzorgers, Medco, regionale mantelzorgplatforms, steunpunten mantelzorg, patiëntenorganisaties, nationale, provinciale en lokale overheden</p> <p>hoe/ b.v. inspraak, raadpleging, enquête, publiciteit</p>	
<p>Mantelzorgondersteuning is een gedeelde verantwoordelijkheid van diverse partijen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • overheden (lokaal, provinciaal, nationaal) • aanbieders zorg en welzijn (breed scala) • financiers • indicatiebureaus • verzorgers • opelidars • belanghebbenden 	<p>respijtzorg, praktische hulp</p>	<p>wat/ tijdelijke overname van mantelzorg (respijtzorg) en praktische dienstverlening professionele en vrijwillige aanbieders van zorg en welzijn, gemeenten, steunpunten mantelzorg, indicatieorganen, zorgverzekeraars</p> <p>hoe/ b.v. logeerhuis, ontmoetingscentrum, opgas thuis, noodopvang, vrijwillige palliatieve thuiszorg, welzijnswerk, hulpschuldige hulp, kluisdienst, maatschappelijke, sociale dienst</p>	
<p>Deze partijen/actoren moeten het pakket mantelzorgondersteuning in samenhang realiseren, in de vorm van:</p> <ul style="list-style-type: none"> • beleid • maatregelen • voorwaarden • richtlijnen • voorkeuren • instrumenten en voert 	<p>arbeid en zorg</p>	<p>wat/ voorwaarden en maatregelen om arbeid en zorg te combineren</p> <p>wie/ rijk, gemeenten, werkgeversorganisaties, vakbonden, arbo-diensten, arbeidsinspectie, Wet werk en bijstand, CAO (verlof/mogelijkheden), flexibele werktijden, bedrijfstoeleiden, regelgever, mantelzorgmakelaar, gemakdiensten, voorlichting</p>	
<p>Alle actoren spelen ook een rol bij het informeren en bewustmaken van:</p> <ul style="list-style-type: none"> • burgers in het algemeen • mantelzorgers in het bijzonder • betrokken beleidsmakers, hulpverleners en andere deskundigen 	<p>financiële steun</p>	<p>wat/ vergoeding van kosten en compensatie van gedeelde inkomsten in verband met het verlies van mantelzorg</p> <p>wie/ rijk, gemeenten, zorgverzekeraars</p> <p>hoe/ b.v. fiscale compensatie, persoonsgebonden budget, vergoeding van oekosten (telefoon, reis)</p>	
	<p>materiële steun</p>	<p>wat/ hulpmiddelen en randvoorwaarden bij mantelzorgtaken</p> <p>wie/ gemeenten, woningcorporaties, zorgorganisaties, zorgverzekeraars, researchers</p> <p>hoe/ b.v. slijft, afdanking, demotica, e-zorg/mcare, parkaanvergunning, collectief vraagafhankelijke vervoer, mantelzorginvoering</p>	
	<p>(her)kenning samenhang samenwerking</p>	<p>wat/ (her)kenning mantelzorg, samenhang in beleid, stimuleren samenwerking bij mantelzorgondersteuning</p> <p>wie/ gemeenten, vrijwillige hulpverlening, basegebonden hulpverlening, indicatieorganen</p> <p>hoe/ b.v. gemeentelijk mantelzorgbeleid, netwerken mantelzorgondersteuning of WZV-netwerken</p>	

© 2005
 Informatiecentrum Informatie Zorg
 bron: bijdragen van mantelzorgondersteuning voor de lokale en regionale beleidsplannen
www.informatiecentrum.nl

BIJLAGE 3.

«Naam»
«Tav_»
«Adres»
«PostcodePlaats»

OMRING STEUNPUNT MANTELZORG
KOP VAN NOORD-HOLLAND

Gezondheidscentrum De Schooten
Vrede & Vrijheid 26, 1785 RM Den Helder
Postbus 175, 1780 AD Den Helder
Telefoon : (0223) 661 670
Fax : (0223) 650 111
Internet : www.omring.nl

Den Helder, 9 november 2007

Fortis bank: 84.62.74.833
K.v.K. : 412 36 583
BTW nr : 8043.25.340.B.01

Referentie : MR/kh
Betreft : voorlichtingsbijeenkomst Mantelzorgondersteuning

Geachte «Geachte»,

Hierbij nodigen wij u uit voor de voorlichtingsbijeenkomst Mantelzorgondersteuning op 29 november a.s. van 10.00 tot 12.00 uur. Het programma ziet er als volgt uit:

10.00 uur	opening
	- voorlichting door Steunpunt Mantelzorg
	- voorlichting door Humanitas
	- voorlichting door TAPS
10.50 uur	pauze
11.15 uur	voorlichting 'Hoe herken je een mantelzorger en hoe verwijst je hem/haar het beste door?'
11.45 uur	Evaluatie en afsluiting

De bijeenkomst vindt plaats bij Humanitas, Binnenhaven 76/77 te Den Helder (zie routebeschrijving).

Graag tot ziens op 29 november a.s.!

Met vriendelijke groet,

Marja Raat
Namens het project 'Naar een basispakket Mantelzorgondersteuning in Den Helder'

BIJLAGE 4.

Geplastificeerde flyer voor medewerkers Wmo/zorgloketmedewerkers

STEUNPUNT MANTELZORG

Voor alle problemen waar de mantelzorg mee te maken krijgt, kan men terecht bij het Steunpunt Mantelzorg. De consulenten staan de mantelzorgers met raad en daad terzijde. De diensten van het Steunpunt Mantelzorg zijn gratis en uiteraard kosteloos.

Persoonlijk

Bij het Steunpunt Mantelzorg kan men terecht voor bijvoorbeeld:

- een luisterend oor en begrip voor de situatie;
- persoonlijk hulpadvies op basis van de specifieke situatie;
- praktische informatie op het gebied van mantelzorgondersteuning;
- verlichting van uw zorgtaken voor een aantal uren;
- informatie over het PGB (Persoons Gebonden Budget) en de gevolgen van wet- en regelgeving (zoals de Wmo) voor het verlenen van mantelzorg.

HET STEUNPUNT MANTELZORG is de voor van Noord-Holland is op werkdagen tussen 9.00 uur 's ochtends en 16.00 uur 's avonds op nummer 0223 - 661 670 of via de website www.omring.nl onder het kopje 'ZORG VOOR KIJKEREN'.

HOE HERKEN IK EEN MANTELZORGER, HOE VERWIJS IK DOOR?

Takenlijst

- 1** Dit is een veelvoorkomende situatie. Advies geven kan soms ook informatie opleveren.
- 2** Het is belangrijk om de mantelzorgers ook te ondersteunen in de vragen.
- 3** Steunpunt moet de vraag stellen: 'Hoe gaat het met de mantelzorgers?' Vraag daarna een advies aan het Steunpunt Mantelzorg. Het advies kan anders zijn, maar het is voor de mantelzorgers ook belangrijk om te weten wat de mogelijkheden zijn.
- 4** Het is belangrijk om de mantelzorgers te ondersteunen in de vragen. Het advies kan anders zijn, maar het is voor de mantelzorgers ook belangrijk om te weten wat de mogelijkheden zijn.

Informatie en advies Samen met iemand afzetten welke hulp mogelijk is. Welke dienst, welke het beste kan zijn en hoe dat geregeld kan worden.

Steunpunt Mantelzorg
0223 - 661670

Praktische hulp Praktische hulp op gebied van zaken zoals: vervoer, eten, wonen, etc.

Huiszaken
0223 - 661670

Bezoek aan Het is mogelijk om een bezoek te brengen aan de mantelzorgers. Het is mogelijk om een bezoek te brengen aan de mantelzorgers. Het is mogelijk om een bezoek te brengen aan de mantelzorgers.

Mantelzorgers
0223 - 661670

WOORD DE HULPVRAGEN IN HET (TELEFOON) GESPREK NIET VERDEELIJK, VERWIJS DAN DOOR NAAR HET STEUNPUNT MANTELZORG 0223-661670 OF WWW.OMRING.NL ONDER HET KOPJE 'ZORG VOOR KIJKEREN'

BIJLAGE 5.

OMRING STEUNPUNT MANTELZORG
KOP VAN NOORD-HOLLAND

Gezondheidscentrum De Schooten
Vrede & Vrijheid 26, 1785 RM Den Helder
Postbus 175, 1780 AD Den Helder
Telefoon : (0223) 661 670
Fax : (0223) 650 111
Internet : www.omring.nl

Fortis bank: 84.62.74.833
K.v.K. : 412 36 583
BTW nr : 8043.25.340.B.01

Den Helder, december 2007.

Referentie :
Betreft :

Geachte heer, mevrouw,

Namens de projectgroep "naar een basispakket voor Mantelzorgondersteuning in Den Helder" zend ik u hierbij een exemplaar van "Hoe herken ik een mantelzorger, hoe verwijst ik door".

Deze "flyer" is ontwikkeld voor medewerkers van een (zorg)loket, de gemeentewijzer of andere loketten waar hulpvragen als eerste binnenkomen. Met behulp van de flyer kan de mantelzorger gemakkelijker worden herkend en adequaat verwezen.

De flyer is gepresenteerd op de voorlichtingsbijeenkomst voor (zorg)loketmedewerkers op 29 november j.l. Aanwezigen waren enthousiast over de flyer, waarop is besloten ook een exemplaar naar de loketten van de overige gemeenten in de Kop van Noord-Holland te zenden. De drie in de flyer genoemde organisaties zijn allen in het hele gebied actief.

De flyer is uitgebracht in het kader van het bovengenoemde project dat in opdracht van Den Helder wordt uitgevoerd en waarvoor provinciale subsidie is verkregen. Eén van de doelen van het project is de toegang tot de mantelzorgondersteuning te versterken, de bijeenkomst en de flyer dragen hier, zo is onze verwachting, aan bij.

Mocht u nog vragen hebben over het project, de bijeenkomst of de flyer, aarzelt u dan niet om contact met mij op te nemen via: 0223-650194, 0610790655 of mraat@omring.nl.

Met vriendelijke groet,

Marja Raat,
Projectleider

BIJLAGE 6.

- Aan:
- Alle huisartsen in Den Helder e.o. via mw. C. Pluim, coördinator HKN-Bureau
  - C.I.Z. mw. Riny Serrée, teamleider regio Alkmaar
  - St. Vrijwaard (Golfstroom en Nieuwstad), mw. Petra Alders, welzijnscoördinator
  - De Lichtboei (Zorggroep Tellus), mw. G. Minkema, teamleider
  - Omring Den Koogh, mw. E. de Hond, hoofd activiteitenbeg en mw J. Harlaar, projectleider 'De zorg gaat door'
  - 's Heeren Loo Noord-Nederland, locatie Noorderhaven, mw. M. Kuiper, zorgbemiddelaar
  - Omring Thuiszorg Kop van Noord-Holland, mw. H. van den Berg, projectmanager
  - Omring Steunpunt Mantelzorg Kop van Noord-Holland, dhr. A. Gorter, consulent
  - PCOB, dhr. J.A.H. Ellermeijer
  - Stichting Present, mw. J. van Donkelaar, coördinator
  - St. Geriant, onderdeel DOC-team, mw. A. Kromhout, hoofd
  - MEE Noordwest-Holland, mw. M. Link, projectmedewerker
  - GGZ Noord-Holland Noord, mw. E. de Leijer, familievertrouwenspersoon
  - Mantelzorgmakelaar in Zorg en Welzijn, mw. Truus Oud, coördinator
  - Humanitas, mw. Violaine de Jong, coördinator en de heer M. de Metz, bestuurslid
  - St. Helderse Gehandicaptenraad, mw. A. de Bakker-Hoogendoorn, secr. en dhr. K. de Jager
  - WMD, het Kluspunt, mw. A. van Laan
  - WMD Den Helder, de heer Willem Nels, ouderenwerker
  - IVC Den Helder, mw. E. Richaards, contactvrouw 50+ groep
  - Rode Kruis, mw. M. Steenbergen
  - Stichting de Zonnestroem, via mw. T. Zijm, secretaris
  - Patiëntenplatform Kop van Noord-Holland, dhr. R. Stringer

Den Helder, 3 maart 2008

Betreft: Uitnodiging bijeenkomst Mantelzorgondersteuning

Geachte heer, mevrouw,

Graag wil ik u uitnodigen voor de bijeenkomst:

“Mantelzorgondersteuning: mogelijkheden en onmogelijkheden in de praktijk”

De bijeenkomst vindt plaats op donderdag 20 maart a.s. van 16.00 tot 18.00 uur in Verpleeghuis Den Koogh, F. Bijlweg 4, te Den Helder (ruimte Het Kompas).

Het doel van de bijeenkomst is het verbeteren van de hulp aan mantelzorgers in Den Helder en omstreken door kennis over het begrip “gebruikelijke zorg” te vergroten. Daarnaast heeft de bijeenkomst tot doel kennis over het ondersteuningsaanbod voor mantelzorgers te delen en knelpunten hierin te signaleren.

Het programma ziet er als volgt uit:

- Opening, informatie over het project “Naar een basispakket voor Mantelzorgondersteuning in Den Helder”;
- Kort overzicht van het hulpaanbod door diverse organisaties in Den Helder en omstreken;
- Presentatie* door mw. Serrée van het C.I.Z. over “gebruikelijke zorg”;
- Afsluiting met een hapje en drankje en de gelegenheid de vertegenwoordigde organisaties vragen te stellen over hun specifieke aanbod en te netwerken.

U kunt voorafgaand aan de bijeenkomst uw vragen aan mw. Serrée mailen naar m.raat@corbisplus.nl. Voor adequate beantwoording door het CIZ, ontvangen wij uw vragen graag vóór 13 maart a.s. De vragen dienen wel betrekking te hebben op zorg voor een naaste gedurende langere tijd. Het is natuurlijk ook mogelijk om tijdens de bijeenkomst vragen te stellen.

De uitkomsten van de bijeenkomst worden meegenomen in adviezen aan de gemeente Den Helder en betrokken organisaties. Dit moet leiden tot een versterkt ondersteuningsaanbod in Den Helder en omstreken en een verbeterde toegang tot de hulp.

Ik hoop u allen te ontmoeten op 20 maart a.s!

Met vriendelijke groet,

Marja Raat, projectleider

dd 09-12-2007

ZONDAG DOETENDBLAC DH.010.31

Dag vrij voor mantelzorgers

DEN HELDER - Mantelzorgers worden donderdag 13 december in het zonnetje gezet. Even weg van de sores waar ze veelal dagelijks mee te maken hebben. De bijeenkomst is in het kader van het project Naar een basispakket voor Mantelzorgondersteuning in Den Helder.

De dag is georganiseerd door Steunpunt Mantelzorg Kop van Noord-Holland, Humanitas en de Mantelzorgmakelaar van Bureau Taps. De Kampanje is de plaats van handeling. De bedoeling van de dag is dat mantelzorgers er op deze manier even uit kunnen voor

spanning. Om 10 uur begint de feestelijke dag met koffie en iets lekkers. Op het programma staat verder een visuele wandeling door het Zwanenwater gebied bij Calantsoog. Na afloop is er tijd voor een gezellig

Fred Koning toont dia's van een winters landschap in het Zwanenwater. Hij doet dit op de feestelijke dag voor mantelzorgers in De Kampanje.

gen te stellen over de hulp die er voor mantelzorgers in Den Helder zijn.

Mantelzorgers woonachtig in Den Helder die geen uitnodiging hebben ontvangen kunnen zich aanmelden bij het Steunpunt Mantelzorg door te bellen naar 0223-661670.

samenzijn met een hapje en drankje en is er gelegenheid om vra-

Verzetje in Kampanje voor mantelzorgers

LEOBLANK@NHD.NL

DEN HELDER - Steunpunt Mantelzorg Kop van Noord-Holland houdt donderdagochtend in de Kampanje een bijeenkomst voor inwoners die veel tijd besteden aan de zorg voor een naaste. Medewerkers doen dit samen met Humanitas en de Mantelzorgmakelaar van Bureau Taps. De mantelzorgers kunnen er zo even uit. Om tien uur staat de koffie-met-iets-lekkers klaar. Op het programma staat een visuele wandeling door het Zwanenwater aan de hand van dia's door

Fred Koning. Hij zal vertellen wat in dit mooie natuurgebied te zien is in alle seizoenen. Na afloop is er tijd voor een gezellig samenzijn met een hapje en drankje en is er gelegenheid om vragen te stellen over de hulp die er voor mantelzorgers is.

De bij het Steunpunt Mantelzorg geregistreerde mantelzorgers zijn uitgenodigd. Mantelzorgers woonachtig in Den Helder die geen uitnodiging hebben ontvangen kunnen zich aanmelden bij het steunpunt via (0223) 661 670.

HC 10-12-07

Hulp belaste mantelzorgers

HC
25-1-2008

PETRASH@NHD.nl

DEN HELDER - De zorg voor een ziek familielid of andere naaste kan zwaar zijn, vooral als het langere tijd duurt. Om deze helpers te ontlasten wordt er momenteel in Den Helder mantelzorgondersteuning opgezet.

Er zijn al voorzieningen waar mantelzorgers gebruik van kunnen maken. Het is bijvoorbeeld mogelijk dat een zorgbehoevende partner een paar dagen in verpleghuis Den Koogh logeert, zodat de verzorgende eens aan zichzelf toe komt. Humanitas heeft onder anderen speciaal getrainde vrijwilligers die kunnen oppassen op dementerende ouderen. In er is een mantelzorgmakelaar die allerlei administratieve en juridische zaken kan re-

gelen. Maar lang niet alle mensen die mantelzorg geven, zijn daarvan op de hoogte.

De mantelzorgers vinden het meestal heel vanzelfsprekend om te zorgen voor degene waar een hand mee is. „Ze groeien erin. Meestal moet een ander er hen op wijzen dat ze mantelzorgers zijn”, zegt Marja Kaat, projectleider bij Omring, de zorgorganisatie die het mantelzorgproject op verzoek van de gemeente opzet.

De gemeente is er volgens de Wet maatschappelijke ondersteuning (WMO) verantwoordelijk voor dat er een plaatselijk beleid komt om mantelzorgers te ondersteunen. Die mantelzorgers zijn immers volgens diezelfde WMO de eersten die moeten zorgen voor hulpbehoevende mensen in hun omgeving.

Langdurige mantelzorg kan leiden tot uitputting en een situatie waarbij mensen over de eigen grenzen heen gaan en het niet meer aankunnen. Om dit te voorkomen en betere hulp aan te kunnen bieden, moet er in juni een 'basispakket mantelzorgondersteuning' liggen.

Doelvragen

Het personeel van het Zorgloket van de gemeente wordt getraind om het te laten werken. „Als iemand belt om een maplijf aan te vragen, moet er worden doorgevraagd. Als het om een mantelzorg gaat moet diegene geïnformeerd worden over alle mogelijkheden en verwezen worden naar de bewuste instanties.”

Het project startte een halfjaar geleden. Inmiddels is er ondermeer een soort checklist gemaakt

waarmee medewerkers van hulporganisaties en zorgloketten gemakkelijker een mantelzorgers kunnen herkennen. Een nog lopende enquête onder mantelzorgers moet duidelijk maken waar knelpunten zitten en wat er nog aan voorzieningen wordt gemist.

Daarbij komt er een speciaal onderzoek naar de wensen van allochtonen. Nieuwediepers: „Want in veel culturen schamen men zich om hulp te vragen.”

Volgens de landelijke gegevens is een op de twintig mensen mantelzorgers. Bij de groep 65-plussers ligt dat percentage aanmerkelijk hoger, van hen geeft één op de tien mantelzorg.

Wie meer informatie wil over hulp aan mantelzorgers kan bellen naar Steunpunt Mantelzorg (065479).

Mantelzorg en stress

Denhelder.vandaag.nl
dd 16 april 2008

Page 1 of 1

Mantelzorg en stress

Omring biedt gratis workshop

Den Helder - Als naaste van een dierbare met een chronische aandoening of van iemand die in de laatste levensfase verkeert, moet je sterke schouders hebben. Om te zorgen dat deze schouders niet overbelast raken, organiseert Steunpunt Mantelzorg van Omring op dinsdag 22 april in Den Helder een workshop met als onderwerp "Mantelzorg en stress".

Mantelzorgers krijgen vaak te maken met zowel een lichamelijke als een geestelijke last. Zij ondersteunen de ander waar dat kan, ook in mentaal opzicht. "Ongemerkt kan de last voor mantelzorgers echter te groot worden en ineens doen zich dan lichamelijke en/of geestelijke klachten voor", aldus een woordvoerder van Omring. "Dit is vaak te voorkomen door tijdig de verschijnselen van stress te herkennen. Langdurige innerlijke spanning doet namelijk een flinke aanslag op de lichamelijke draagkracht van een mens. Nog afgezien van de mogelijke schade aan de lichamelijke gezondheid."

In de workshop "Mantelzorg en stress" wordt aandacht besteed aan de verschijnselen van stress, aan de factoren die stress beïnvloeden of veroorzaken en aan wat u zelf kunt doen om deze verschijnselen te beperken.

Steunpunt Mantelzorg van Omring biedt direct betrokkenen (mantelzorgers) bij mensen met een langdurige en/of terminale zorgbehoefte deze gratis workshop "Mantelzorg en stress" aan. Dit gebeurt in samenwerking met Magda Franssen van 'Herstelperspectief'. De workshop wordt gehouden op dinsdag 22 april in gebouw De Koploper, Prins Hendrikan 2 in Den Helder, van 13.30 tot 16.00 uur.

Gratis toegankelijk, graag wel aanmelden

Het bijwonen van deze workshop voor mantelzorgers is gratis, maar belangstellenden dienen zich wel vooraf aan te melden. Neem voor meer informatie of aanmelding contact op met Steunpunt Mantelzorg via tel: 0223 - 661 670. E-mailen kan ook: agorter@omring.nl. Of kijk op de website: www.omring.nl.

Bron: DenHelderVandaag.nl

'Als je er 24 uur per dag mee bezig bent, dan ben je mantelzorg'

'We willen haar een mooi leven geven'

DIENSTAG 8 FEBRUARI 2012

HEEVEL TON LOMANS - Heevel Ton Lomans (51) en zijn vrouw Wilke (71) veel tijd besteden aan het helpen van hun dochter, zie zij zichzelf niet als mantelzorgers. De zorg voor hun dochter is gewoon een taak die erbij hoort als ouders, vinden zij. Lichtgevoel Herman, dat is pas echt een mantelzorgers, vindt het niet.

Mantelzorgers

Der vader en zijn vrouw op om de davy's overroede mantelzorgers te helpen. Vandaag op deze pagina voor de laatste keer een portret van een mantelzorgers.

Weten in een dag. Ze werd, geheel tegen de verwachting in, wakker. Maar liefst wel met blijvend herinnerd zijn.

Hierin probeert in twee zoveel mogelijk zelf te doen. Ze woont in Jalandag, samen met haar man Herman. Ze is

bezuikt. Ten Lomans. Hij is dagen met haar bezig. Hij zijn in gedachten wel elke dag met haar bezig, maar hij is de ochtend momenten. Hij probeert gewoon zoveel mogelijk te doen om haar ook een mooi leven te geven.

Compliment

Lomans vindt zichzelf dus alsof haar geen mantelzorgers. Wel is hij veel in samling gekomen van Steunpunt Mantelzorg in De Schotten. „We hadden gehoord over het mantelzorgersprobleem, een eenmalige middag van 10 uur”, vertelt Lomans.

zijn schroomde. Ze vroegen mij dat was ik allemaal deed en ik kreeg te horen dat ik ook een mantelzorgers was. Maar dat ben ik eigenlijk niet”. Lomans zegt zelf voor een paar uren van hem in Helvoet. „Ik is langer ge geweest en ze kan niet meer meer”, zegt hij. „Dus ga ik ook elke week naar”. Het jaar geleden heeft Lomans bij de rectoraats gezegd dat hij de zorg op zich neemt. Als er niet zijn niets om gebouwen.

De dochter wil daarvoor aan denken. Zij is nu weer aan het werk. „Ze heeft vroeger bij Defensie”, legt Lomans uit. „Nu

ke maandag en woensdag werken ze twee”. Daarnaast gaat ze elke week naar de openbare school. „Dus hebben kunnen haar op de loopband, maar ze kan niet meer bewegen. Ze kan moeilijk wel staan, als ze op een op een steunpunt, ze kan alleen met meer lopen. Daar moet ze echt bij denken. Ze van ik moet meer mijn liekben oplossen, oefeningen en dan mijn verbeteren”.

Ontmoeting

Lomans met zijn dochter en op andere problemen stellen. „Just

Hij probeert te zijn. „Omdat zij en haar man het niet beter hebben. Het zijn ze niet”, zegt hij verantwoordelijk. „Ze hebben een tijdje vroeg een grote angst, maar haar reïmed en boeren met kinderen”. Er is een iemand van het RNO langs om te kijken of ze recht hadden op een vergoeding voor de aanpakkingen. „In het eerste was die niet was waarden hebben jalle ze ik grote angst gehad”.

Deurde van WVO voor Lomans van voor het Mantelzorgers Opleiding. „Het was ik her de Wet Mantelzorgers Opleiding. Het heeft

Hoofd hun dochter zoveel mogelijk zelf probeer te doen. Het zijn Ton en Wilke Lomans haar gaan. Elk vrijdagmiddag krijgt Wilke bezoek van haar vader. Dat weten haar meer gelukt en haar wijnsel gestolen. „In elke zaterdagmiddag gaat moeder als dochter met de rolstoel de stad in”, bevestigt de vader.

Ten Lomans van wel graag, willen dat er meer bekendheid is met herinnerd. „Het moeten weten wat we het inhoud. In vier van Wilke ook niet echt dat ze was heeft gehad. Onze dochter is door het afgelopen om

Het eerste Convent
dd. 18 april 2008

Mantelzorg *Heldegen Convent*
18 apr. 2012
BENHULDER - Steunpunt Mantelzorg geeft dinsdag 22 april een workshop 'mantelzorg en stress'. Aan de orde komen de verschijnselen van stress, factoren die stress beïnvloeden en manieren om de gevolgen te beperken. De bijeenkomst vindt plaats in De Koploper, Prins Hendriklaan 2, aanvang 13.30 uur.

Deelnemers is gratis, wel even aanmelden via tel. 0223-661670 of e-mail agorter@dmring.nl.

